

Adroddiad i:	Pwyllgor Craffu Cymunedau
Dyddiad y Cyfarfod:	13 Medi 2012
Aelod Arweiniol / Swyddog:	Arweinydd ac Aelod Arweiniol dros Ddatblygiad Economaidd
Awdur yr Adroddiad:	Rheolwr Rhaglen Y Rhyl yn Symud Ymlaen
Teitl:	Y Rhyl yn Symud Ymlaen – Diweddariad Ffrwd Gwaith Twristiaeth a'r Llain Arfordirol

1. Beth yw testun yr adroddiad?

Mae'r adroddiad hwn yn rhoi'r newyddion diweddaraf ar Ffrwd Gwaith Twristiaeth a'r Llain Arfordirol Strategaeth Adfywio Y Rhyl yn Symud Ymlaen.

2. Beth yw'r rheswm dros wneud yr adroddiad hwn?

I ddarparu gwybodaeth ynghylch cynnydd yn nhermau gweithredu Ffrwd Gwaith Twristiaeth a'r Llain Arfordirol Strategaeth Adfywio Y Rhyl yn Symud Ymlaen, ei oblygiadau ariannol, a'r cynnydd neu'r rhagolygon yn nhermau sicrhau buddiannau.

3. Beth yw'r Argymhellion?

Bod Aelodau yn nodi'r cynnydd a wnaed ac yn cynnig sylwadau yn ôl yr angen.

4. Manylion yr Adroddiad.

4.1 Cefndir

Er mwyn sicrhau llwyddiant, mae gwaith Strategaeth Adfywio Y Rhyl yn Symud Ymlaen wedi'i drefnu'n ffrydiau gwaith:

- Ardal Adfywio Gorllewin y Rhyl
- Twristiaeth a'r Llain Arfordirol
- Manwerthu a Chanol y Dref

4.2 Trosolwg o'r strategaeth

Mae'r Llain Arfordirol – o Harbwr Foryd i Splash Point – yn ganolbwynt gweithgareddau twristiaeth yn y Rhyl. Prif apêl yr ardal hon yw'r traeth tywod a'r gweithgareddau cysylltiedig a geir mewn lleoliad glan y môr traddodiadol – ymdrochi, adeiladu cestyll tywod, promenadio, reidiau ffair ac ati. Yr agwedd yma yw adeiladu ar enw da'r Rhyl fel cyrchfan i deuluoedd trwy ddarparu cyfleusterau a gweithgareddau a fydd yn cynnal a thyfu'r farchnad hon. Mae'r strategaeth yn cydnabod bod profiad yr ymwelydd yn fwy tebygol o fod yn ymweliad dydd, er bod

cyfle clir i ddenu'r nifer anferth o bobl sy'n aros ar y safleoedd carafanau yn ac o amgylch y Rhyl.

Bydd y ffocws byrdymor ar wella ansawdd y parth cyhoeddus ar hyd y llain arfordirol, a gwelliannau bychain i fwynderau a dangos y traeth. Bydd hyn yn gwella'r promenâd fel lle i gerdded, beicio, ymlacio a chael profiad cyffredinol glan y môr. Yn y tymor canol i'r tymor hir, byddwn yn ceisio creu atyniadau newydd i gynyddu nifer y bobl sy'n ymweld â'r Rhyl. Mae hyn yn cynnwys y buddsoddiad sylweddol a gynlluniwyd yn Ardal Harbwr Foryd gyda phont newydd eiconig i gerddwyr a beicwyr fel canolbwynt. Mae gwaith yn ddiweddar i ailwampio Sinema Apollo wedi rhoi cyfle i greu "Parth Adloniant" yn yr ardal hon, a byddwn yn gweithio gyda'r sector preifat i ddarparu cyfleusterau hamdden newydd, ynghyd â bwytaï o safon. Rydym hefyd yn ystyried yr opsiynau ar gyfer adnewyddu prif atyniadau'r Rhyl, sef yr Heulfan a Theatr y Pafiliwn.

Ynghyd â'r gwelliannau hyn i'r amgylchfyd ffisegol, byddwn hefyd yn ystyried sut medrwn gryfhau Rhaglen Ddigwyddiadau'r Rhyl a gallu'r dref i gynnal digwyddiadau mawrion. Byddwn hefyd yn ystyried dulliau o fywiogi'r promenâd ar raddfa lai ond yn rheolaidd, er enghraifft gyda gweithgareddau wedi eu trefnu ar gyfer plant, clerwyr a theatr stryd.

4.3 Monitro'r strategaeth

Bydd cynnydd y ffrwd gwaith yn cael ei fonitro gan Fwrdd Rhaglen Cymdogaethau a Mannau Y Rhyl yn Symud Ymlaen. Mae'r adroddiad ffrwd gwaith penodol i Dwrystiaeth a'r Llain Arfordirol ynghlwm:

- Atodiad 1 – Adroddiad Ffrwd Gwaith Twristiaeth a'r Llain Arfordirol

4.4 Prosiectau Allweddol

4.4.1 Adnewyddu Sinema Apollo

Daeth y gwaith o adnewyddu'r sinema i ben yn Awst 2011 gan ddarparu 5 theatr cwbl ddigidol gyda'r gallu i ddangos 3D, ynghyd â gwelliannau ac estyniadau i'r fynedfa a'r cyntedd, teras haul newydd a bar sy'n edrych allan dros y môr. Buddsoddwyd oddeutu £2.5 miliwn yn y prosiect, gyda £1 miliwn o'r swm yn dod o weithredwyr y sinema, a'r gweddill yn dod o ffynonellau sector cyhoeddus amrywiol - yn bennaf o arian NWCRA (Ardal Adfywio Arfordir Gogledd Cymru) Llywodraeth Cymru.

Ers yr adnewyddiad, deallwn fod y sinema wedi bod yn masnachu'n dda, ac mae'r niferoedd cynyddol wedi creu'r cyfle i greu'r "Parth Adloniant" y soniwyd amdano yn y strategaeth uchod (adran 4.2) gyda chymysgedd o atyniadau hamdden a bwytaï newydd. Mae prosiectau dilynol yn ceisio manteisio ar y cyfle hwn a datblygu cynnig hamdden sy'n rhoi mwy o bwyslais ar fusnes.

- Atodiad 5 – Y Rhyl yn Symud Ymlaen: Tir o flaen Sinema Apollo

4.4.2 Gwaith Amddiffyn Arfordir Y Rhyl

Daeth y cam diweddaraf o'r gweithfeydd amddiffyn yr arfordir i ben yng Ngorffennaf 2012, gan sicrhau bod mwy o amddiffynfeydd rhag llifogydd i oddeutu 2,500 o adeiladau yn Rhyl. Cafodd y cynllun ei ariannu gan Lywodraeth Cymru/UE ac roedd y gost oddeutu £8.2 miliwn. Mae trafodaethau ar y gweill gyda Llywodraeth Cymru ynghylch trydydd cam terfynol y gwaith a fyddai'n ymdrin â'r ardal o Afon Clwyd at Barc Drifft. I ddechrau, roedd Llywodraeth Cymru yn cynnig ateb peirianyddol ei natur sef defnyddio meini, ond mae trafodaethau mwy diweddar wedi derbyn y byddai meini a haenau yn ateb mwy priodol i gyrchfan gwyliau fel Y Rhyl.

4.4.3 Harbwr a Phont y Foryd

Dechreuodd y prosiect hwn ar y safle yng Ngorffennaf 2012 a bydd yn creu:

- Pont i gerddwyr a beicwyr
- Sgwâr cyhoeddus ac adeilad ar ymyl y cei
- Muriâu newydd i'r cei

Nod y prosiect yw denu ymwelwyr a chyfrannu at yr economi lleol yn ogystal â bod yn adnodd gwych i breswylwyr lleol. Bydd y llithrfa newydd ar gael i lansio cychod hwylio bychan, a bydd yn golygu bod modd tynnu cychod allan o'r dŵr yn haws ar gyfer eu storio yn yr iard gychod ddiogel sydd gerllaw. Bydd dwy uned ar gael i fusnesau yn adeilad yr Harbwr; mae'n rhaid i un ohonynt fod yn gaffi, a bydd modd defnyddio'r llall fel ystafell gyfarfod neu i fusnes harbwr perthnasol nes y bydd cyfle busnes yn dod i'r amlwg.

Bydd y bont yn cysylltu adeiladau sydd yno eisoes a datblygiadau arfaethedig ar ddwy ochr Harbwr y Foryd a bydd yn strwythur nodedig, gan ddarparu atyniad gwirioneddol eiconig a nodedig i ddod â thwristiaid i'r rhan yma o'r Rhyl. Bydd y bont yn cau'r bwlch yn y llwybr beicio cenedlaethol 5 ac yn darparu llwybr mwy diogel, cyflymach a rhwyddach i gerddwyr a beicwyr.

Bydd y bont newydd i gerddwyr a beicwyr wedi'i chwblhau ac yn barod i'w defnyddio yng Ngwanwyn 2013 a chaiff y Sgwâr Cyhoeddus, Adeiladu'r Harbwr a Wal y Cei eu hagor yn 2014. Llwyddwyd i sicrhau £10.3 miliwn o arian gan Lywodraeth Chymru gan gynnwys Cronfa Ddatblygu Rhanbarthol Ewrop, Cronfa Fawr y Loteri drwy SUSTRANS a Chyngor Sir Ddinbych. Ar hyn o bryd, rhagwelir y bydd gorwariant yn y prosiect, er bod nifer o ffynonellau ariannu posibl yn cael eu trafod ar hyn o bryd er mwyn ceisio cyfyngu ar y gorwario.

Er mwyn rhoi'r newyddion diweddar ynghylch Prosiect Harbwr y Foryd, mae'r Adroddiad Statws Prosiect diweddaraf ynghlwm fel:

- Atodiad 2 – Adroddiad Statws Prosiect Harbwr y Foryd

4.4.4 Adnewyddu'r *Honey Club*

Prynodd y Cyngor hen adeilad yr *Honey Club* yn gynnar yn 2011, gan gydnabod ei arwyddocâd potensial fel safle ddatblygu oherwydd ei leoliad yn union gyferbyn â'r sinema a adnewyddwyd (gweler adran 4.4.1 uchod) a gerllaw canol y dref. Mae'r cyngor wedi prynu eiddo pellach o amgylch yr adeilad er mwyn creu safle y gellir ei datblygu. Nid yw'r Cyngor hyd yma wedi llwyddo i brynu un eiddo - 25/26 West Parade - sydd wedi bod mewn cyflwr truenus ers 20 mlynedd. Er gwaethaf trafodaethau helaeth, nid ydym wedi llwyddo i ddod i gytundeb gyda'r perchennog, ac yn dilyn penderfyniad gan y Cyngor yng Ngorffennaf 2012, mae gorchymyn prynu gorfodol (CPO) wedi'i gyflwyno. Ar adeg ysgrifennu'r adroddiad hwn, ni dderbyniwyd unrhyw wrthwynebiad i'r CPO, er bod sawl wythnos o'r cyfnod hysbysu yn parhau.

Mae nifer o adroddiadau ynghyd â monitro parhaus wedi sefydlu bod adeilad yr *Honey Club* mewn cyflwr peryglus. Er nad yw'n adeilad rhestredig, mae'r eiddo o fewn Ardal Gadwraeth ac o ganlyniad, mae angen caniatâd Llywodraeth Cymru cyn y gellir ei ddymchwel. Fel rheol, byddai angen caniatâd cynllunio ar gyfer ailddatblygu'r safle cyn y gallai hynny ddigwydd, ond o ystyried cyflwr yr adeilad a'r risg potensial i ddiogelwch y cyhoedd, mae'r Cyngor wedi gwneud cais i Lywodraeth Cymru am ganiatâd i ddymchwel heb fod caniatâd cynllunio yn ei le. Ar adeg ysgrifennu'r adroddiad hwn, rydym yn dal i aros am benderfyniad Llywodraeth Cymru.

Mae'r Cyngor hefyd, trwy broses gystadleuol, wedi dewis Partner Datblygu – Chesham Estates, sy'n cynnig adeiladu gwesty cystadleuol 60 ystafell gyda bwyty ar lefel y llawr gwaelod. Rydym ar hyn o bryd yn y broses o gytuno ar y Cytundeb datblygu ffurfiol gyda Chesham Estates, ond yn y cyfamser, maen nhw'n datblygu cynlluniau manwl i'r safle. Yn nhermau amser, mae Chesham Estates yn gobeithio dechrau ar y gwaith adeiladu yn 2013 fel bod yr adeilad yn barod ar gyfer ei ddefnyddio yn gynnar yn 2014.

Am y wybodaeth ddiweddaraf am y gwaith o adnewyddu'r *Honey Club*, mae'r Adroddiad Statws Prosiect diweddaraf ynghlwm fel:

- Atodiad 3 – Adroddiad Statws Prosiect Adnewyddu'r *Honey Club*

4.4.5 Ocean Plaza

Ar y safle 7 hectar hwn lle'r oedd y ffair gynt, mae'r perchnogion, Scarborough Group yn bwriadu datblygu archfarchnad Asda newydd (adleoliad siop Bae Cinmel) a thafarn a gwesty newydd i'r teulu. Byddai'r datblygiad hefyd yn gweld ffordd fynediad newydd trwy'r safle a fydd yn caniatáu pedestraneiddio rhan o Rodfa'r Gorllewin - elfen bwysig yn y cynlluniau ar gyfer Pont Feicio newydd Foryd (gweler adran 4.4.3 uchod) i sicrhau bod llwybr beicio heb draffig, o ansawdd, yn cael ei greu ar y ddynesfa i'r bont newydd. Yn y dyfodol, mae yna hefyd gynlluniau ar gyfer cyfnod datblygu pellach llety preswyl a swyddfeydd, ond mae'r cynlluniau hyn yn cael eu dal yn ôl nes bydd marchnad ddatblygu'r DU wedi gwella. Yn y cyfamser, y cynnig yw tirlunio'r elfennau hyn dros dro ar y safle mwy.

Mae trafodaethau rhwng datblygiad Scarborough a deiliaid potensial wedi arwain at rai newidiadau yn y cynllun. Tra bo'r cymysgedd o ddefnyddiau ac adeiladau i bob pwrpas yn aros yr un fath, mae maint a ffurfweddiad yr adeiladau wedi newid. O

ganlyniad, mae datblygiad Scarborough yn bwriadu cyflwyno cais cynllunio newydd yn ddiweddarach yn 2012.

Mae *Ocean Plaza* yn ailddatblygiad sy'n cael ei arwain gan y sector preifat, ond mae ymddangosiad truenus presennol y safle yn cyfleu negeseuon negyddol iawn i ymwelwyr a darpar fuddsoddwyr fel ei gilydd. Byddai ailddatblygiad y safle yn hwb sylweddol i'r dref. Mae'r safle ar hyn y bryd yn wynebu her sylweddol gan fod angen is-orsaf drydan gynradd newydd a fyddai'n costio oddeutu £2 filiwn; yn ogystal â hynny, mae yna rai pryderon hefyd ynghylch y risg o lifogydd. Mae'r tîm RGF yn gweithio gyda Scarborough Developments i chwilio am ffyrdd o oresgyn y cyfyngiadau hyn a sicrhau bod y datblygiad yn dechrau cyn gynted â phosibl.

4.4.6 Tŵr Awyr Y Rhyl

Bydd adroddiad sy'n trafod dyfodol y Tŵr Awyr yn cael ei ystyried yn Grŵp Aelodau Ardal Rhyl ar 12 Medi 2012, ac mae copi ynghlwm er gwybodaeth:

- Atodiad 4 – Dyfodol y Tŵr Awyr

4.4.7 Prosiectau a gweithgareddau eraill

Mae nifer o brosiectau a gweithgareddau ar raddfa lai wedi digwydd neu'n cael eu datblygu ar hyn o bryd. Mae adeilad a wal ddiangen ar y promenâd wedi cael eu dymchwel i wella mynediad at y môr a golygfeydd o'r môr - yn unol â'r strategaeth a amlinellwyd yn adran 4.2 uchod. Mae cynlluniau i adeiladu llithrfa i longau bach (syrffio barcut, syrffio gwynt, ayyb) a mynediad anabl newydd i'r traeth yn datblygu'n dda. Dros gyfnod gwyliau'r haf, mae nifer o weithgareddau i blant a ariannwyd gan y prosiect BRAND Ewropeaidd wedi digwydd ar y promenâd - sioeau pyped, gweithdai syrcas, cerfluniau tywod, ayyb.

4.4.8 Sicrhau Buddiannau

Prif nod y rhaglen hon yw cynyddu nifer yr ymwelwyr, gan greu mwy o gyfleoedd busnes a swyddi yn y sector twristiaeth. Mae dangosyddion cynnar yn awgrymu bod niferoedd yn cael eu cynnal, ond bydd monitro tymor-hir o dueddiadau ymwelwyr yn hanfodol.

4.4.9 Cynlluniau i'r Dyfodol

Yn y gorffennol, mae gweithgareddau adfywio physical yn Rhyl wedi cael eu dominyddu gan welliannau i'r ardal promenade glan môr a ariannwyd 100% gan arian cyhoeddus. Ychydig iawn o fuddsoddiad sector preifat a ddigwyddodd (ac eithrio'r sinema a drafodwyd yn adran 4.4.1). Yn ystod y 18 mis diwethaf, mae'r ffocws wedi symud at weld sut allwn ni ddarparu hyder a hwyluso buddsoddiad sector preifat, ac iddyn nhw wedyn i weithredu a chynnal yr isadeiledd twristiaeth (fel yn achos ailddatblygiad yr *Honey Club* a drafodwyd yn adran 4.4.4).

Gallai sicrhau rhywbeth yn lle'r Heulfan fod yn allweddol i'r strategaeth hon. Mae gofynion cynnal a chadw'r adeilad fel ag y mae yn golygu ei fod ond yn debygol o fod yn weithredol am ychydig o flynyddoedd eto. Mae rhai trafodaethau cynnar ynghylch cyfleuster newydd yn lle'r Heulfan wedi'u cynnal gyda phartner hamdden strategol y Cyngor, sef *Alliance Leisure*, ond ar adeg ysgrifennu'r adroddiad hwn, rydym yn dal i aros am adborth ganddynt ynghylch dichonoldeb (*feasibility*) y cynnig.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

Mae'r gweithgaredd yn y ffrwd gwaith hwn yn cyfrannu at y blaenoriaethau corfforaethol arfaethedig:

5.1: Blaenoriaeth 1 – Datblygu'r Economi Leol a'n Cymunedau

Prif nod y rhaglen hon yw cynyddu'r niferoedd sy'n mynd i ganol y dref, a thrwy hynny creu mwy o gyfleoedd busnes a swyddi yn y sector twristiaeth.

6. Beth fydd yn ei gostio a sut fydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

Nid oes cyllideb benodol i'r ffrwd gwaith Twristiaeth. Bydd arian yn cael ei neilltuo i brosiectau penodol, gan ddefnyddio ffynonellau ariannu allanol yn bennaf, a bydd yr ariannu yn cael ei fonitro ar sail prosiectau unigol.

Mae nifer o feysydd gwasanaeth eraill yn cyfrannu at y cynlluniau, gan ddibynnu ar natur y prosiect dan sylw. Dyma'r meysydd gwasanaeth allweddol sy'n cyfrannu'n rheolaidd at y cynlluniau adfywio:

- Gwasanaethau Hamdden
- Parth Cyhoeddus
- Gwasanaethau Eiddo
- Cynllunio

7. Pa ymgynghoriadau a gynhaliwyd?

Mae gan brosiectau unigol eu strategaethau ymgynghori eu hunain, ond mae'r ymgynghoriad cyflawn o'r strategaeth ehangach wedi'i atodi i Ddiweddariad Ffrwd Gwaith Adfywio Gorllewin Rhyl.

8. Beth yw'r risgiau, ac a oes yna unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

I greu economi twristiaeth gryfach ac ymdrin â delwedd negyddol Rhyl, rydym yn cydnabod bod yna nifer o faterion/risgiau y mae'n rhaid ymdrin â nhw:

8.1 Mae angen meincnodau o ansawdd dda - Yn genedlaethol, y cyrchfannau gwyliau sydd wedi cael y llwyddiant mwyaf o ran adfywiad yw'r rhai sydd wedi cael gwared ag olion diwerth yr hen ddyddiau - y siopau sglodion, y manau gwely a brechwast o ansawdd isel, y siopau rhoddion rhad, ayyb - er mwyn apelio at gynulleidfa ehangach. Mae angen lefel hollol newydd o ansawdd os am sicrhau ffyniant i'r dyfodol.

8.2 Yr her o leihau – er yn ffaith drist, mae'n rhaid cydnabod nad yw llawer o fusnesau sy'n gysylltiedig â thwristiaeth yn Rhyl yn mynd i oroesi. Mae busnesau ymylol wedi bod yn mynd allan o fusnes ar gyfradd gyflym iawn ac mae bron yn sicr y bydd hyn yn parhau. Yn fwy dadleuol, mae'n bosibl y bydd angen strategol i annog busnesau o'r fath i roi'r gorau i fasnachu. Mewn rhai achosion, ni fydd y busnesau

hyn yn gweddu gyda'r safonau ansawdd uchel newydd y mae'n rhaid i Rhyl anelu atynt.

8.3 Ni all cyrchfannau llwyddiannus fod yn llwyddiannus os ydyn nhw wrth ymyl amddifadedd cymdeithasol – Mae cyrchfan yn dibynnu ar fod yn fan deniadol a chyfeillgar i ymweld ag ef (ac i fyw ynddo). Mae presenoldeb amddifadedd cymdeithasol eithafol yn creu effaith hollol wahanol. Felly, rhan allweddol o'r rhaglen adfywio yw mynd i'r afael â'r amddifadedd (dylid cyfeirio at Ddiweddariad Ffrwd Gwaith Adfywiad Gorllewin Rhyl).

8.4 Cymryd gofal gydag atyniadau newydd i ymwelwyr – yn aml, credir mai atyniadau newydd i ymwelwyr yw'r ateb. Weithiau, mae'n bosibl y byddan nhw'n ateb, ond yn amlach na pheidio, nid yw'r canlyniadau yn gwireddu disgwyliadau ac mae'n anodd cynnal yr atyniadau'n ariannol. Mae atyniadau i ymwelwyr yn rhan bwysig o gyrchfannau, ond nid dyna'r unig ran o bell ffordd, ac nid dyna'r rhan bwysicaf bob amser ychwaith. Byddai busnes siopa neu gyda'r nos ardderchog, er enghraifft, yn debygol o ddenu llawer mwy o ymwelwyr nag amgueddfa. Ar y cyfan, credir ei bod yn well cyfeirio buddsoddiad at greu amodau a fydd wedyn yn annog buddsoddiad gan y sector preifat.

8.5 Mae gan ddigwyddiadau a gweithgareddau rôl bwysig i'w chwarae - yn gynyddol, mae dewisiadau bobl ynghylch manau i ymweld â nhw yn cael eu dylanwadu gan yr ystod o weithgareddau sydd ar gael - ni fydd y traeth ei hunan yn ddigon i ddenu'r nifer o ymwelwyr sy'n ofynnol i gynnal busnesau lleol sy'n ymwneud â thwristiaeth. Bydd gwella nifer ac ansawdd digwyddiadau pwysig yn help, ynghyd ag ymyriadau ar raddfa fach ar y promenâd ac ynghanol y dref.

9. Pŵer i wneud y Penderfyniad

Erthygl 6 o Gyfansoddiad y Cyngor

Swyddog Cyswllt:

Rheolwr Rhaglen Y Rhyl yn Symud Ymlaen

Ffôn: 01824 706495